

„Locuri lunecoase”

O ploaie mărunță stropea în toate părțile când doamna Grau, o femeie delicată, de cincizeci de ani, a ieșit pe ușa casei ei ca să facă un drum important. Vremea înnorată se potrivea cu dispoziția ei. Ea era o femeie care umbla cu Dumnezeu și putea vorbi cu El ca și cu un tată. Cu toate acestea, ea era deprimată; vom afla imediat de ce. Era în drum spre tânărul pastor, abia de curând numit în funcție, care, încă necăsătorit, locuia în cea mai bună pensiune din oraș. L-a găsit citind, șezând într-un fotoliu din piele.

„Ei, doamnă Grau, ce vă aduce la mine într-o zi așa de posomorâtă?”

„Nu o problemă plăcută, domnule pastor.”

„Cum așa? S-a îmbolnăvit fiul dumneavoastră?”

„Păi, este vorba despre ceva mai grav decât aceasta.”

„Și mai grav?” Și uimit, tânărul pastor a privit la fața brăzdată de suferință a vizitatoarei.

„Voi fi scurtă, domnule Elscheid. Vă rog, răspundeți-mi la o întrebare: Când Franz al meu v-a cerut sfatul, i-ați recomandat jocul de cărți ca pe ceva nevinovat și ceva îngăduit?”

„Desigur – da – îmi amintesc -. Și de ce nu, doamnă Grau? Eu îl consider în fapt ca pe o mică recreație nevinovată, firește, nu jocul pe bani. Împotriva acestui lucru sunt, de la sine înțeles, foarte hotărât. Dar jucatul în sine? Nu este nimic rău în aceasta. Nu este fiul dumneavoastră un bărbat cu principii solide?”

Doamna Grau a șovăit cu răspunsul și era un tremur în glasul ei când a răspuns încet:

„Solide? Nu știu. Dar aceasta o știu: că ați făcut o greșală, dragă domnule Elscheid. Mă tem că i-ați pricinuit fiului meu daune infinite. Numai Dumnezeu știe unde și cum se va sfârși acum totul. Franz abia dacă are douăzeci și unu de ani. De trei ani mărturisește că este creștin. Până ați venit dumneavoastră, el a evitat jocul de cărți ca pe ceva care este primejdios pentru un credincios. Unii dintre prietenii săi începuseră să joace cărți, dar el a refuzat mereu cererea lor ca el să joace cu ei, până când ceilalți i-au făcut propunerea să discute odată cu dumneavoastră despre această problemă. Dumneavoastră înșivă jucați și ei cred că ce poate să facă un pastor, toți ceilalți au voie să facă cu atât mai mult. Așa că Franz s-a dus la dumneavoastră și rezultatul este că de atunci el petrece mai mult timp la jocul de cărți, decât la cititul Cuvântului și la rugăciune. Dar de un lucru sunt bucuroasă, că tatăl lui Franz al meu, care era un om temător de Dumnezeu, n-a mai avut parte de mahnirea aceasta, să-l vadă pe propriul său fiu jucător de cărți.”

„Dar, draga mea doamnă Grau”, a replicat tânărul pastor, „dumneavoastră vă agățați de niște concepții învechite, pe care eu, iertați-mă, trebuie să le caracterizez ca nesănătoase și exagerate. Vremurile s-au schimbat. Multe au devenit altfel față de mai înainte. Tinerii de astăzi au nevoie de puțină conversație și distracție. Un pastor trebuie să-i satisfacă pe toți oamenii. El trebuie să fie totul pentru toți.”

„N-am venit la dumneavoastră, domnule Elscheid”, a răspuns doamna Grau modestă, „ca să analizez dacă pentru un om, care se declară temător de Dumnezeu, este drept sau nedrept să joace cărți. Mie mi se pare că scumpa Biblie veche, cu toate că în Ea nu este vorba despre jocul de cărți, a lămurit de mult această problemă. Ea ne spune că pentru cei care vor să-L urmeze pe Domnul Isus este necesar să se țină despărțiți de lume și să nu se atingă de lucruri necurate. Dar dacă ceva este necurat, atunci acesta este jocul de cărți, pentru că în nouă din zece cazuri el se

transformă în patimă, care duce la sărăcire, fie că aceasta se petrece în locurile publice de joc, fie în casele onorabile ale unora care își zic creștini.”

Pastorul n-a răspuns nimic.

„Sunteți tânăr, domnule Elscheid”, a continuat vorbitoarea după o pauză, „și poate că n-ați recunoscut importanța acțiunii dumneavoastră. Dar dacă sunteți un om sincer și vreți să vă lăsați învățat de Duhul Sfânt, atunci veți ajunge în curând, și sunt convinsă de aceasta, să regretați din inimă sfatul dat. Rău este numai că nu veți putea niciodată să-l ștergeți cu buretele. Toate acțiunile noastre nu se pot revoca. Nici din veșnicie nu ne putem întoarce pe pământul acesta, ca să dregem paguba pe care exemplul nostru sau cuvintele noastre au făcut-o. Acest jucat de cărți poate să fie pierzarea fiului meu. Dar rugăciunile unei mame se vor înălța neîncetat spre Dumnezeu pentru el și chiar și pentru dumneavoastră, dragă domnule Elscheid, ca Dumnezeu să vă deschidă ochii pentru felul cum trebuie să începeți să vă folosiți pe viitor influența numai spre binecuvântare și nu spre nenorocire. Vă mulțumesc că m-ați ascultat amabil. Rămâneți cu bine!”

Nici acum n-a răspuns tânărul pastor nimic. Sentimentul rănit al onoarei rămase mut în fața suferinței adânci care se putea citi în trăsăturile acestei femei singure. În timpul cuvintelor ei trebuise, involuntar, să privească la fotografia de pe perete a mamei sale și să-și spună că dacă aceste buze ar putea să vorbească, ar spune același lucru. Când la despărțire a apucat mâna vizitatoarei sale, care tremura, el a spus:

„Îmi pare rău din inimă, doamnă Grau, că v-am făcut să suferiți.”

Privirile sale au urmărit-o pe doamna care pășea înainte prin ploaie, până când a dispărut din vedere. Atunci a văzut o trăsură cunoscută care venea repede încoace pe stradă și s-a oprit la ușa casei sale. Imediat după aceea a intrat în cameră diaconul său mai vârstnic.

„Atât de trist, domnule Elscheid?”, a întrebat el zâmbind. La vremea aceasta tristă, firește, nu-i de mirare. Soției mele îi merge ca și dumneavoastră. De aceea mă trimite aici, ca să vă sechestrăm în seara aceasta pentru noi.”

„Mulțumesc mult, domnule Seinsche. Aceasta îmi convine excelent. Sunt gata imediat.”

Și conversația neplăcută a fost curând uitată.

„Vin iarăși târziu, mamă!”

Doamna Grau și-a întâmpinat băiatul cu zâmbet cuceritor când a venit acasă de la treabă, spre seara acestei zile, întârziat, ca de obicei – el avea program de lucru non-stop. I-a luat prietenoasă pelerina de ploaie udă și i-a spus că cina stătea pregătită pentru el.

„Și eu sunt, nu mai puțin pregătit pentru cină”, a răspuns Franz vesel. „Am o foame de lup, mamă. Dar, din nefericire, trebuie să meargă puțin cam repede. Șeful meu, domnul Seinsche, m-a rugat să-mi petrec seara la ei, împreună cu pastorul Elscheid.”

Văduva a simțit ca un junghi prin inimă.

„Și tu ai acceptat, Franz?”

„N-am putut altfel, mamă, cu toate că îmi pare rău să te las iarăși singură. Domnul Seinsche n-a acceptat nicio scuză și deoarece speram că el îmi va mări salariul în luna următoare, n-am vrut să fiu nepoliticos.”

El s-a așezat la masă.

„Un șnițel pentru mine, mamă? Ce lux!”

Ea nu i-a spus că ea nu avusese carne la masa de prânz. Cu toate că locuiau într-o căsuță drăguță, venitul lor era destul de modest, în ciuda câștigului lui Franz.

„Doresc să nu joci în seara aceasta iarăși cărți, băiatul meu”, a spus ea, în timp ce-l însoțea pe fiu la ușă.

„Dar, mamă, ce are dacă fac cu domnul Elscheid un joc scurt? Crede-mă, prin aceasta nu ajung pe niciun drum rău.”

„Nu te amăgi, Franz al meu! Dacă Îl întristezi pe Dumnezeu prin spirit monden, diavolul va câștiga în curând putere asupra ta și-ți va distruge viața.”

Franz s-a grăbit să plece. Mama lui a îngenunchat ca să vorbească cu Tatăl ei despre cea mai mare comoară pământescă a ei.

„O, Dumnezeule, salvează-l pe băiatul meu, singurul meu copil! Păzește-l de rău!” Lacrimile îi curgeau pe obraji. „Arată-mi, o, Doamne, ce să fac. Mai bine ia-l la Tine, decât să ducă o viață care să-Ți facă ție dezonoare și să-l arunce în pierzare!”

Ar fi prea mult să povestim cât de repede a căzut tânărul bărbat, plin de speranțe, în patima îngrozitoare a jocului. Prăbușirea lui a venit repede, înfricoșător chiar și pentru cei care îl influențaseră fără scrupule. Pastorul Elscheid fusese un timp mai lung în călătorie, împreună cu familia prietenă, Seinsche. Când s-a întors, Franz Grau dispăruse. Nici mama sa nu știa unde plecase. Învinuit de către un coleg de serviciu mai vârstnic de o delapidare, dar care n-a putut fi dovedită, venise într-o zi acasă, își împachetase lucrurile și părăsise orașul însoțit de un bărbat cu un caracter îndoielnic. Pe masă, în cameră, mama lui găsisese câteva rânduri aruncate în grabă pe hârtie: „Nu te îngrijora pentru mine, mamă! Sunt asigurat. Mi-e imposibil să rămân în oraș, unde sunt privit ca hoț. Prietenul meu are o slujbă pentru mine. Va fi mai bine acolo, decât la Seinsche. După ce totul este reglementat, îți scriu.”

Au trecut săptămâni. N-a venit nicio scrisoare. – Sărmana inimă chinuită de mamă! Cum o mai ispita satan cu vorbele sale ironice: „ce rezultă din rugăciunea ta?” sau „Vezi cum procedează Dumnezeu?” și altele asemenea. Neîncrederea voia să se strecoare în inima ei. Dar apoi a auzit glasul Domnului ei: „*Nu te teme! Eu sunt!*” Și la acest glas putea ea să răspundă împreună cu psalmistul: „Tu m-ai apucat de mâna dreaptă, mă vei călăuzi cu sfatul Tău ... Carne mea și inima mea se topesc; *Dumnezeu este stânca inimii mele și partea mea pentru totdeauna.*” (Psalmul 73.23,24,26).

O mică întâmplare i-a fost spre mângâiere în aceste zile grele de încercare. Într-o zi a primit vizita a doi tineri, abia ieșiți din vârsta copilăriei, care s-au informat în mod delicat de Franz.

„Nu-l vom uita niciodată, doamnă Grau”, au spus ei. „El a fost cel care ne-a condus la Isus. Și ne gândeam că vă veți bucura să auziți că noi doi ne-am hotărât să-L urmăm pe Domnul. Când pe vremea aceea i-am povestit domnului Franz că învățaserăm să jucăm cărți, el ne-a spus zâmbind: «Dar să nu jucați niciodată pe bani, băieți». Dar când a ținut ultima dată ora și ne-a împărtășit vestea tristă că este ultima, ne-a rugat pe toți insistent să renunțăm de tot la jocul de cărți, deoarece ar putea deveni pieirea noastră. Pe atunci nu l-am înțeles tocmai bine; dar astăzi știm față de ce a vrut să ne avertizeze. Tata ne-a povestit că patima pentru jocul de cărți este cel care l-a dus pe dragul domn Franz într-un anturaj rău și în această nenorocire. Noi vrem acum să-L rugăm pe Dumnezeu împreună cu dumneavoastră, ca El să-l aducă în curând iarăși la dumneavoastră.”

Doamna Grau n-a putut să vorbească mult timp din cauza emoției. În cele din urmă a spus:

„Dumnezeu să vă binecuvânteze, dragi tineri! Îi mulțumesc că El v-a trimis la mine în suferința mea. Fie ca El să vă călăuzească și să vă păzească pe calea Sa!”

O impresie de-a dreptul distrugătoare a făcut-o vestea despre dispariția subită a lui Franz Grau asupra pastorului Elscheid. Îndată ce a primit știrea tristă, el a pornit la drum să-l caute. El cunoștea ascunzătorile omului cu care plecase Franz și a pus totul în joc ca să-l găsească pe tânăr. Fără să-și permită popas sau odihnă, el a cercetat orașul spre care se îndreptaseră cei doi bărbați. Când era nevoie lua cu el un polițist pentru însoțire și ajutor; și într-o noapte, căutarea sa lungă și oboseitoare a fost încununată de succes. Franz și ademenitorul său tocmai ieșeau dintr-un teatru. În trăsăturile palide ale tânărului era o expresie sălbatică.

„O, Dumnezeule, ajută-mă!” a strigat Elscheid încet. Cei doi tocmai voiau să urce într-o trăsură, când el și-a pus mâna pe brațul lui Franz. Tânărul a încremenit și a devenit alb ca varul. Apoi a răs batjocoritor – un răs care pastorului i-a răsunat în urechi ani în șir.

„Pot să-ți vorbesc o clipă, Franz?”

„Nu, stimate domnule pastor, nici măcar o clipă. Mergeți acasă și salvați-i pe ceilalți ascultători devotați ai dumneavoastră, pe care i-ați dus la masa de joc! Dar nu vă amestecați în treburile mele. Aici este prea târziu pentru salvare. Mi-am pierdut pacea – am pierdut un cămin – mi-am pierdut mama – am pierdut totul – prin dumneavoastră. Și pentru că am puțină speranță să recâștig vreodată cele pierdute, vă acuz ca ucigaș al sufletului meu. Dumneavoastră, în care am avut încredere, și pe care v-am iubit, dumneavoastră m-ați dus în păcat, prin care am ajuns la cădere.”

Și fără să aștepte un răspuns, a urcat în trăsura care a plecat repede de acolo.

Pastorul a stat mult timp nemișcat, complet paralizat de cuvintele îngrozitoare. Apoi n-a mai auzit și n-a mai văzut dintr-odată nimic. Când și-a revenit, se afla într-o casă la țară a unei rude, în apropierea orașului, unde îl aduseseră mâini prietenoase. A zăcut mult timp grav bolnav de meningită, îngrijit cel mai drăgăstos de către mătușa sa. În această casă și în acest timp, pastorul Elscheid a trăit prima sa întâlnire adevărată cu Dumnezeu.

Spre acel cămin liniștit de la țară a pornit la drum și doamna Grau într-o dimineață frumoasă de octombrie. Motivul călătoriei era o scrisoare a domnișoarei Elscheid, în care doamna o ruga cordial să vină cât mai curând posibil la nepotul ei, care, cum părea, avea ceva pe inimă, ce trebuia să-i spună.

La gară, o trăsură a întâmpinat-o pe doamna Grau și călătoria prin peisajul pașnic, luminat de soarele de toamnă, a avut un efect înviorător, binefăcător asupra sufletului femeii tăcute. Suferința ei grea – nu mai auzise nimic despre fiul ei – o prăvălise asupra Celui care știa să aline grijile și suferința. Pacea Sa intrase apoi în inima ei și ea marcuse și fața ei plăcută, atrăgătoare. Ochii ei se odihneau în mod plăcut asupra vizitiului tânăr, în timp ce se întreținea cu el. „Dacă a existat vreodată vreun înger pe pământ”, s-a exprimat omul mai târziu în bucătărie, „atunci această doamnă scumpă este unul.”

Doamna Grau l-a găsit pe pacient foarte slab, mult mai șubred decât se așteptase ea.

„Este amabil din partea dumneavoastră că ați venit”, a spus el cu glas epuizat. „Vrei, te rog, mătușă dragă, să ne lași o vreme singuri? Dacă doamna Grau vrea să plece înapoi deja mâine, trebuie să vorbesc cu ea, atâta timp cât mă simt în stare de aceasta.”

„Mi-ar plăcea să plec deja în seara aceasta”, a remarcat doamna Grau.

„Deja în seara aceasta? De ce așa de grăbit?”

„Pentru că nu vreau să rămân departe de casă mai mult timp decât este necesar. Franz s-ar putea întoarce și așa vrea să fiu acasă pentru întâmpinarea lui.”

„Aveți o speranță îndreptățită că va veni?”

„Da, L-am rugat pe Dumnezeu să-l aducă iarăși la mine și El o va face când va fi venit timpul Său.”

„Și încă n-ați obosit de atâta perseverare și așteptare?”

„Nu. Dumnezeu este puterea mea. El mă ajută să fiu liniștită și să aștept. Noi nu știm ce este bine pentru noi. Așa că nu trebuie să-L zorim pe Domnul.”

„Ați fost informată despre cauza bolii mele?”

„Nu, domnule Elscheid. Firește că mi-a venit deja ideea că poate fi legată cu cazul sărmanului meu Franz.”

„Așa și este. Dar înainte să vă povestesc totul, vă rog foarte cordial, să-mi iertați marea nedreptate pe care v-am făcut-o, dumneavoastră și fiului dumneavoastră. Cuvintele dumneavoastră de atunci au fost adevărate și corecte. Dacă le-aș fi luat în seamă, poate că multe ar fi putut fi prevenite. Și acum, puteți să mă iertați?”

„Aceasta am făcut-o deja de mult. Cum aș putea altfel să am părtășie cu Dumnezeu?”

„Și nu gândiți aspru despre mine?”

„Nu cred că am făcut-o vreodată.”

Apoi, el a povestit. Ea asculta tăcută.

„Credeti că mai este acolo unde l-ați găsit?”, a fost prima ei întrebare, când el a terminat cu relatarea sa tristă.

„Nu. L-am auzit pe tovarășul său spunând, când se suiau în trăsură: «Trebuie să plecăm imediat de aici, Franz, altfel jumătate din S. va fi pe urmele noastre». Dacă ar fi fost posibil, v-aș fi înștiințat mai devreme, dragă doamnă Grau. Dar aceasta este prima zi în care mă simt în stare să vorbesc despre aceste lucruri.”

„Poate că bunăvoința lui Dumnezeu este aceea care m-a făcut să le aud abia astăzi pe toate. S-ar putea că prin aceasta eu am rămas ferită de o nouă dezamăgire. Dar acum la dumneavoastră, dragă domnule Elscheid. Ați suferit mult.”

„Pedeapsa mea, doamnă Grau, mi se va părea de multe ori prea grea, ca s-o pot purta. Cum să mai urc iarăși vreodată la un amvon și să-i privesc pe oameni în ochi – eu, ucigașul de suflete, cum m-a numit el?”

„Nu trebuie să vorbiți așa, domnule Elscheid”, a răspuns doamna Grau prietenoasă. „Vă rog, încercați acum să fiți foarte liniștit! Sunteți prea bolnav ca să vă puteți lăsa în voia unor asemenea gânduri. Lăsați lucrurile în mâinile lui Dumnezeu și lăsați-vă și dumneavoastră personal în voia Lui până la însănătoșirea dumneavoastră!”

Uitându-și propria durere, ea s-a străduit să-l încurajeze și să-l ridice pe nefericitul om.

„Un trecut vinovat”, a continuat ea, „nu presupune niciodată un viitor identic. «Sângele lui Isus Hristos, Fiul Său, ne curățește de orice păcat», spune Scriptura. Prin harul lui Dumnezeu, acest pat de boală poate să vă fie de mare folos. Căința adevărată vă va umple de dorința să călăuziți scumpe suflete omenești de pe drumurile primejdioase, pe calea îngustă, dreaptă, care duce la viață. Trebuie să fie pentru mine o dorință în rugăciune, să cer această putere pentru dumneavoastră. Și mai târziu, când vă veți întoarce la munca dumneavoastră, în S., vă voi fi o prietenă. Dar acum vreau să plec. Discuția v-a consumat deja prea tare.”

„Încă o clipă”, a rugat-o bolnavul. „Rugați-vă cu mine și cereți-I lui Dumnezeu ca puterea sângelui curățitor să se arate pentru mine.”

Sărmana mamă! Aproape că nu putea să vorbească. Dar și-a biruit sentimentele, a îngenuncheat și s-a rugat; și în timp ce se ruga, simțea grozăvia vinei cu care omul bolnav de lângă ea se împovărase. Vina copilului ei rătăcit i se părea mult mai neînsemnată decât aceea a celui care, prin cuvânt și exemplu, adusese pe o cale greșită poate multe suflete. Din inimă, cum numai o dragoste iertătoare o poate face, ea striga către Dumnezeu, ca El, prin sângele lui Isus, să facă alb ca lâna un păcat comis, chiar dacă ar fi roșu cum este cârmăzul.

Pastorul n-a uitat această rugăciune toată viața sa.

Nu mult după această vizită, doamna Grau a primit într-o dimineață o scrisoare. Spre bucuria ei fără margini a recunoscut iubitul scris de mână. Scrisoarea era scurtă și suna așa.

„Nu te speria, dragă mamă! Voi fi adus la tine, ca să mor la tine. Dar ascultă: cel care se întoarce la tine este vechiul Franz. Ține-mi camera pregătită. Nu veni după mine și nici să nu povestești nimănui nimic. Al tău, Franz.”

Un zâmbet de nedescris îi juca mamei pe buze, când, ridicând privirea în sus, a șoptit: „O, Tată, Îți mulțumesc!”

Dar apoi a căzut pe canapea și și-a pierdut cunoștința. Aici a găsit-o Hanna, tânărul ei sprijin credincios.

Ea a învelit-o pe femeia leșinată într-o pătură caldă și a început să-i frece fruntea cu apă cu miros puternic. Doamna Grau a deschis curând ochii și i-a zâmbit prietenos micuței ei îngrijitoare.

„Știi cum stă treaba, doamnă Grau”, a spus Hanna repede. „Dar nu fiți îngrijorată, nu voi spune niciun cuvânt.”

„Este bine, dragă Hanna. Acum strânge serviciul de cafea. Și apoi vom avea grijă să fie gata camera sa.”

Camera lui Franz a fost repede pusă în ordine. Doar era mereu pregătită pentru el.

O droșcă l-a adus pe Franz Grau acasă în seara următoare. Doi bărbați l-au dus sus, în camera lui.

După ce au plecat, mama a încuiat ușa. Singură cu iubitul ei băiat, ea a luat în ambele mâini fața dragă, slăbită, și a sărutat-o mereu. Apoi, Hanna a fost trimisă după doctor. Declarația sa a depășit cele mai serioase temeri. Franz se întorsese la mama sa într-adevăr ca un muribund. El va mai avea numai câteva zile de trăit.

Într-adevăr, și-a mai revenit puțin sub îngrijirea iubitoare, grijulie, de care avea acum parte. După două zile era în stare să-i povestească mamei sale cum el, asemenea fiului pierdut din pildă, s-a întors la Tatăl și cum L-a auzit spunând: „Dacă vor fi păcatele tale cum este cârmâzul, se vor face albe ca zăpada; dacă vor fi roșii ca stacojiul, se vor face ca lâna”.

„Dar, mamă, ce viață risipită!”, a strigat el trist.

„Viața trecută este acoperită cu sângele Mielului lui Dumnezeu”, a răspuns mama evlavioasă. După aceea, ea i-a povestit băiatului ei, ca să-l mângâie, despre vizita celor doi tineri. Aceasta a fost o mare bucurie pentru el.

„Salută-i din partea mea, mamă, când voi fi plecat la Domnul. Nu mă simt destul de tare ca să mai primesc vizita lor. Dar mamă, n-aș putea să-l mai văd o dată pe domnul Elscheid?”

„Nu, băiatul meu. În momentul acesta nu este în S., ci încă mai zace bolnav, după câte știu eu, în casa rudei sale de la țară.”

„Dacă încerc să-i scriu câteva rânduri?”

„O voi face eu pentru tine, copilul meu.”

„Atunci spune-i că-l iert complet și că-mi pare rău că i-am spus acele cuvinte dure. Sfatul său greșit n-a fost nicio scuză pentru mine. Eu însumi sunt răspunzător față de Dumnezeu. Spune-i, de asemenea, că sângele lui Isus m-a spălat de toate păcatele mele și că-l voi revedea în cer.”

Deja în seara zilei următoare, Franz Grau a adormit în pace.

„Da”, au fost ultimele sale cuvinte, „scumpul sânge m-a curățit și pe mine.”

Strălucirea unei bucurii profunde mai era și în moarte pe fața lui frumoasă. Tristețea mamei era adâncă, dar fericirea pentru plecarea acasă fericită a copilului ei a biruit pe departe durerea de a trebui să se despartă de el „pentru o vreme”.

Ultimul mesaj al tânărului muribund către domnul Elscheid și comunicarea despre fericita plecare acasă era un mijloc în mâna lui Dumnezeu, să-l ridice complet pe omul smerit și să-l aducă acolo, încât să-și sfințească viața pentru Domnul. Abia acum era în stare să-i conducă pe oameni sub cruce. Dorința sa era sinceră de a câștiga suflete pentru Isus și să-i păzească în credințioșie pe cei care erau dispuși să-L urmeze, ca și să-i avertizeze de o umblare în locuri lunecoase, pe drumuri care duc în abis.